

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

GLOBALNA ROBNA RAZMJENA S OSVRTOM NA NAJVEĆA SVJETSKA GOSPODARSTVA TE 2019. I 2020. GODINU

- Uvodno
- Podaci i trendovi
- Zaključno

IZDAVAČ

Hrvatska gospodarska komora

ZA IZDAVAČA

dr.sc. Luka Burilović

PRIPREMIO

Sektor za financijske institucije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

tel.: +385 (0)1 4828 373

fax.: +385 (0)1 4561 535

e-mail: makroekonomija@hgk.hr

web: hgk.hr

SADRŽAJ

Uvodno	4
Podaci i trendovi.....	5
Osnovni motivi robne razmjene.....	5
Globalni trendovi u kretanju BDP-a i razmjene roba i usluga.....	7
Koncentracija globalne trgovine.....	7
Vanjskotrgovinski odnosi najvećih.....	8
Jačanje protekcionizma u 2019. i njegove posljedice za robnu razmjenu.....	9
Utjecaj koronavirusa na svjetsko gospodarstvo i globalnu robnu razmjenu.....	11
Zaključno.....	12

UVODNO

S obzirom na to da će ovu godinu, uz zdravstvene, obilježiti i ekonomski problemi povezani s utjecajem pandemije uzorkovane koronavirusom, ponajprije usporavanje globalnog rasta i globalne robne razmjene, u ovoj smo analizi pokušali prikazati međusobnu povezanost tih globalnih gospodarskih pokazatelja. Uz dugoročna kretanja, vrlo dobar prikaz njihova odnosa daju kretanja u prošloj, 2019. godini, u kojoj je „administrativno“ izazvano usporavanje robne razmjene dovelo i do niže stope globalnog rasta.

Globalna robna razmjena podrazumijeva ukupnu vrijednost robnog izvoza i uvoza koja se ostvaruje među svim zemljama svijeta. Vrijednost te razmjene bilježi dugoročan trend rasta koji odgovara dugoročnom rastu globalnog BDP-a, odnosno veća proizvodnja i potražnja ujedno podrazumijevaju i veću vrijednost globalne robne razmjene. Slijedom toga može se zaključiti da najveća svjetska gospodarstva ostvaruju i najveću vrijednost izvoza i uvoza, ali ipak postoje znatne razlike u „otvorenosti“ gospodarstava. Ta otvorenost može se iskazivati omjerom vrijednosti izvoza i uvoza prema BDP-u, pa tako, primjerice, među članicama EU izvoz Njemačke čini oko 40% BDP-a te zemlje, a izvoz Francuske tek oko 20%.

Također, treba napomenuti da znatan utjecaj na dugoročni rast nominalne vrijednosti robne razmjene ima i kretanje globalnih cijena. Posebno cijene sirove nafte koja ima znatan udio u globalnoj robnoj razmjeni. Tako se, primjerice, cijena sirove nafte tijekom pedesetih i šezdesetih godina prošlog stoljeća kretala na razini od oko 25 američkih dolara po barelu, a prošle godine narazini od oko 65 američkih dolara po barelu. Dakle, razmjena istih količina sirove nafte podrazumijevala je, u usporedbi ovih razdoblja, dva i pol puta veću vrijednost te razmjene.

Kada se govori o globalnoj robnoj razmjeni, mora se napomenuti da je većina svjetskih zemalja shvatila prednosti koje donosi njezino povećanje, pa na globalnoj razini postoji niz organizacija i sporazuma kojima je cilj potaknuti veću gospodarsku suradnju među zemljama. Krovna organizacija koje pokriva područje globalne robne razmjene je WTO (World Trade Organization), osnovana 1995. godine. Ta organizacija ima najveći utjecaj na određivanje pravila globalne trgovine i određivanje ravnopravnog položaja sudionika u toj razmjeni, dok su pojedini sporazumi najčešće regionalni. Tako se mogu navesti, primjerice, EFTA (European Free Trade Association), NAFTA (North American Free Trade Agreement), ili ASEAN (Association of South-East Nations) kao sporazum koji, među ostalim područjima suradnje, pokriva i robnu razmjenu.

PODACI I TRENDОВI

OSNOVNI MOTIVI ROBNE RAZMJENE

Više je razloga za robnu razmjenu među zemljama, a svi oni istodobno određuju i izvoz i uvoz među zemljama partnerima. Većina je tih razloga ekonomske prirode, pri čemu ih više primarno utječe na potrebu za uvozom, dok je ostvarivanje izvoza ponajprije posljedica potrebe za povećanjem gospodarske aktivnosti. Tako se među osnovnim motivima za robnu razmjenu među zemljama mogu navesti:

Uvoz sirovina i energenata: Većina je zemalja na svijetu energentski i siroviniski ovisna. Kada se govori o uvodu spomenutoj sirovoj nafti, gotovo se 80% svjetskih rezervi nafte nalazi u 14 zemalja OPEC-a, od čega je gotovo polovina locirana u Venezueli i Saudijskoj Arabiji. Visoka je koncentracija prisutna i kod prirodnog plina gdje se oko 55% svjetskih rezervi nalazi u Rusiji, Iranu i Kataru. To, naravno, ne znači da ne postoje zemlje s malom proizvodnjom koje zadovoljavaju vlastite potrebe, ali je ipak dovoljno za tvrdnju da je većina zemalja prisiljena uvoziti ove vrste energenata. Isto se može zaključiti i za druge vrste sirovina, primjerice dvije zemlje s najvećim rezervama bakra i ujedno dva najveća proizvođača bakra na svijetu su Čile i Peru, koji svojim izvozom najviše zadovoljavaju potrebe Kine za tom vrstom metala. Također, postoji veći broj zemalja koje ne mogu same zadovoljiti svoje potrebe za poljoprivrednim proizvodima ili proizvodima ostalih primarnih djelatnosti (šumarstvo i ribarstvo).

Uvoz intermedijarnih dobara: Intermedijarna dobra su sirovine, reprodukcijски materijali i poluproizvodi potrebni u lancu proizvodnje. Stoga se uvoz intermedijarnih dobara djelomično preklapa s uvozom sirovina, ali se statistički može pratiti kao zasebna kategorija uvoza. Statistika robne razmjene članica EU po BEC (Broad Economic Categories) klasifikaciji, koja prikazuje strukturu izvoza i uvoza prema ekonomskoj namjeni proizvoda, pokazuje da u toj strukturi intermedijarni proizvodi zauzimaju vrlo velike udjele. Točnije, od 34% ukupnog uvoza kod Cipra do 62% u Slovačkoj (podaci za 2018. godinu), a prosjek svih članica EU iznosio je visokih 54%. Detaljniju statistiku je teže pronaći, ali raspoloživi podaci za Dansku pokazuju da je u strukturi uvoza intermedijarnih proizvoda, koji čine oko 38% uvoza te zemlje, uvoz intermedijarnih proizvoda za poljoprivredu činio 2,6% ukupnog uvoza, uvoz intermedijarnih proizvoda za građevinarstvo 6,9%, a uvoz intermedijarnih proizvoda za ostale industrije 28,4%. Premda bi za tumačenje ovih podataka trebalo još dublje ući u njihovu strukturu, ipak su dovoljni da naglase ovisnost domaće proizvodnje o uvozu. Takva ovisnost može se naglasiti i kroz pojedine

globalno važne proizvode. Primjerice Kina, koja je najveći svjetski izvoznik elektroničkih proizvoda, tek oko 16% potreba za čipovima zadovoljava vlastitom proizvodnjom, od čega se samo polovina odnosi na tvrtke u kineskom vlasništvu.

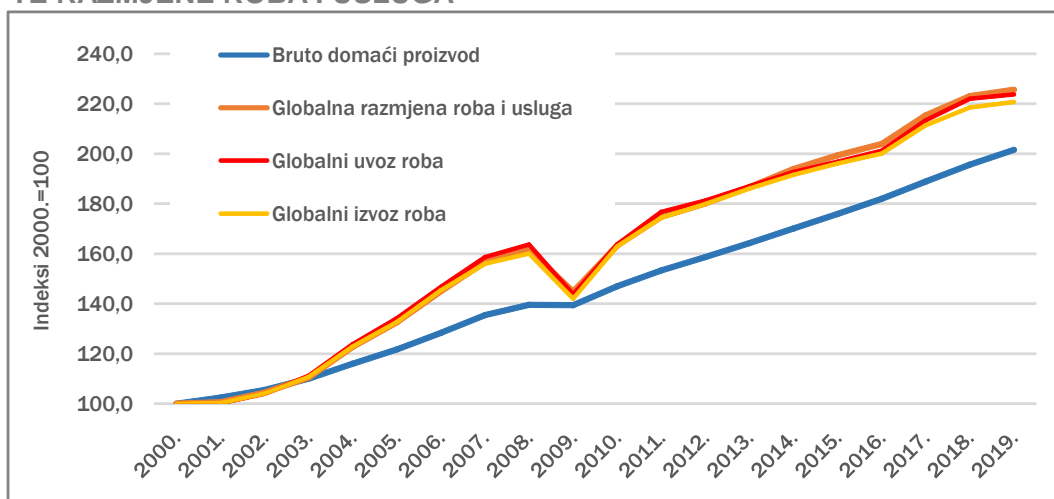
Uvoz zbog nedostatka vlastite proizvodnje, komparativnih prednosti i specijalizacije: U modernom svijetu ne postoji zemlja koja može zadovoljiti sve svoje potrebe vlastitom proizvodnjom, a čak i kada bi to bio slučaj, javila bi se potreba za različitim vrstama istih roba. Primjerice, i zemlje s razvijenom automobilskom industrijom uvoze automobile drugih proizvođača iz drugih zemalja. Dakle, globalnu robnu razmjenu bitno određuje činjenica da postoji niz proizvoda koji se u pojedinim zemljama ne proizvode. Kada se govori o spomenutim automobilima, prema podacima za 2016. godinu Kina je proizvodila približno trećinu ukupno proizvedenih automobila na svijetu, a 39 zemalja proizvođača automobila ukupno 99%. Iz toga proizlazi da većina zemalja svijeta svoje potrebe za automobilima zadovoljava njihovim uvozom. Također treba spomenuti da pojedine zemlje imaju komparativne proizvode u proizvodnji pojedinih proizvoda zbog, primjerice, povoljnih klimatskih uvjeta ili jeftinije radne snage, a proizvodnju određuju i drugi čimbenici poput sustava obrazovanja, tradicije u proizvodnji, raspoloživosti sirovina, veličine ili udaljenosti tržišta.

Izvoz: Vrijednost izvoza u globalnoj robnoj razmjeni izravno je povezana s prethodno navedenim motivima uvoza, ali generalno se može reći da izvoz omogućuje razinu proizvodnje koja premašuje potražnju domaćeg tržišta, odnosno s ekonomskog stajališta višu razinu i dinamičniji rast BDP-a. To je posebno važno za manja gospodarstva, poput Hrvatske, čija su tržišta ograničena relativno malim brojem stanovnika i relativno niskom kupovnom moći, a koja istodobno uvoze niz proizvoda koje ne proizvode ili ne proizvode u dovoljnoj mjeri, pa su prisiljena ostvarivati relativno visoku vrijednost uvoza. Naravno, razinu izvoza određuje niz čimbenika, pa su već i između EU i SAD-a, odnosno dva od tri najveća svjetska gospodarstva, prisutne velike razlike u udjelima robnog izvoza u ukupnoj potražnji ili u odnosu izvoza i uvoza. Tako je robni izvoz Europske unije (EU28) u 2018. godini činio 22,9% ukupne domaće i inozemne potražnje za robama i uslugama i neznatno je premašivao robni uvoz kojim je zadovoljeno 22,1% te potražnje, dok je robni izvoz SAD-a činio samo oko 7% ukupne potražnje, po čemu je njegova razina bila znatno manja od robnog uvoza koji je zadovoljavao oko 10% ukupne potražnje.

GLOBALNI TRENDVI U KRETANJU BDP-A I RAZMJENE ROBA I USLUGA

Kako je tijekom povijesti prisutan kontinuiran trend rasta globalnog gospodarstva, odnosno globalnog BDP-a, taj se trend bilježi i u posljednjih dvadesetak godina. Prema podacima MMF-a, globalni je BDP, odnosno ukupna proizvodnja roba i usluga, 2019. godine, u realnim iznosima, bila točno dva puta veća nego 2000. godine. Taj je rast popraćen i većom razmjenom roba i usluga, a dinamika tog rasta bila je čak i nešto veća nego kod BDP-a. Točnije, ta je razmjena realno povećana 2,3 puta. Pritom je pod utjecajem dinamičnog rasta tercijarnog sektora dinamika rasta razmjene usluga bila nešto veća nego kod roba, odnosno globalni izvoz i uvoz roba povećani su tijekom promatranog razdoblja 2,2 puta. Rast robne razmjene bio je gotovo kontinuiran, s izuzetkom 2009. godine u kojoj se osjetio snažan utjecaj globalne krize i smanjene potražnje na vrijednost robne razmjene. Zbog toga je u toj godini došlo do znatnog pada realne vrijednosti izvoza i uvoza od približno 12% na godišnjoj razini.

REALAN RAST GLOBALNOG BDP-a, ROBNOG IZVOZA I UVOZA TE RAZMJENE ROBA I USLUGA

Izvor: MMF; obrada: HGK

KONCENTRACIJA GLOBALNE TRGOVINE

Vrijednost robnog izvoza po zemljama ili grupacijama pokazuje veliku koncentraciju globalne trgovine na nekoliko najvećih svjetskih gospodarstva. Tako su redom najveći svjetski izvoznici – Kina, EU28 (s obzirom na to da se radi o podacima za 2018. godinu), SAD, Japan i Južna Koreja zajedno ostvarivali

čak 40% globalne vrijednosti izvoza. S druge strane, najvećih je pet uvoznika – SAD, EU28, Kina, Japan i Hong Kong (Južna Koreja je šesta) ostvarilo 43% ukupne vrijednosti uvoza. Stoga je već na prvi pogled jasna povezanost vrijednosti ukupne svjetske trgovine i međusobnih odnosa ovih šest gospodarstava koja stvaraju gotovo tri četvrtine globalnog BDP-a. Slijedom iste logike, pet gospodarstava (bez Hong Konga) najviše je utjecalo i na zabilježene trendove u globalnoj robnoj razmjeni. Točnije, podaci o nominalnoj vrijednosti robne razmjene u eurima pokazuju da je tijekom posljednjih petnaest godina blago povećan udio prvih pet izvoznika u vrijednosti globalnog izvoza, odnosno tih je pet zemalja ostvarilo veću stopu rasta nego sve ostale zemlje zajedno.

Rast nominalne vrijednosti izvoza u razdoblju 2004. – 2018., 000 EUR

	2003.	2018.	Udio u globalnom izvozu 2003., %	Udio u globalnom izvozu 2018., %	Stopa rasta, %	Nominalni rast, 000 EUR	Udio u globalnom rastu izvoza, %
Svijet	6.612.794.071	16.329.352.770	100	100	146,9	9.716.558.699	100
1 Kina	387.100.108	2.112.006.823	5,9	12,9	445,6	1.724.906.715	17,8
2 EU28	861.955.400	1.957.748.600	13,0	12,0	127,1	1.095.793.200	11,3
3 SAD	640.182.186	1.410.690.379	9,7	8,6	120,4	770.508.193	7,9
4 Japan	416.938.236	625.066.491	6,3	3,8	49,9	208.128.255	2,1
5 Južna Koreja	171.204.814	512.431.235	2,6	3,1	199,3	341.226.421	3,5
Ukupno 1 – 5	2.477.380.744	6.617.943.528	37,5	40,5	167,1	4.140.562.784	42,6

Izvor: ITC; obrada: HGK

VANJSKOTRGOVINSKI ODNOSI NAJVEĆIH

Tri najveća svjetska gospodarstva po nominalnom iznosu BDP-a, SAD, EU28 (sada EU27) i Kina, međusobno ostvaruju velike iznose robne razmjene. Prema okvirnim podacima za 2018. godinu, njihova je međusobna robna razmjena činila oko 12% ukupne vrijednosti globalne robne razmjene. To je podrazumijevalo i međusobno visoke pozicije na ljestvici najvećih vanjskotrgovinskih partnera i kod izvoza i kod uvoza, pa su npr. SAD i EU najveća tržišta za izvoz roba iz Kine.

U odnosima tih triju zemalja, Kina i EU su ipak u znatno boljoj poziciji u odnosu na SAD. Naime, SAD u robnoj razmjeni i s Kinom i s EU bilježi robni deficit, posebno s Kinom s kojom je u 2018. bilježio 4,5 puta veću vrijednost uvoza od izvoza. EU je istodobno bilježila suficit s SAD-om zbog 1,5 puta većeg izvoza od uvoza, a izvoz u Kinu joj je bio oko 45% manji od uvoza iz te zemlje.

SAD je bio u najlošijoj poziciji i kada se promatra dugoročnija dinamika robne razmjene. U posljednjih je petnaest godina SAD ostvario nižu stopu rasta izvoza u EU i Kinu nego obrnuto, što je dovelo do rasta iznosa robnog deficita. Deficit je s EU u 2018. godini bio točno dva puta veći nego u 2003. godini, a s Kinom je

robni deficit SAD-a istodobno povećan čak 3,2 puta ili u brojkama, sa 119,2 milijarde eura na čak 375,2 milijarde eura.

Globalna robna razmjena i međusobna trgovina tri najveća gospodarstva, 2018. godina, mil. EUR*

	Svijet	EU28	SAD	Kina
Izvoz	Svijet	16.329.353	-	-
	EU28	1.957.749	-	406.538
	SAD	1.410.690	268.784	-
	Kina	2.112.007	395.166	476.923
Uvoz	Svijet	16.651.712	-	-
	EU28	1.980.253	-	268.784
	SAD	1.469.567	406.538	-
	Kina	1.807.815	211.310	132.098
Globalna robna	32.981.065			
Međusobna		3.751.278		
Udio EU-SAD-Kina (približno), %		11,4		

*tablica je okvirna jer se podaci razlikuju po izvorima

Izvor: Eurostat, ITC; obrada: HGK

JAČANJE VANJSKOTRGOVINSKOG PROTEKCIONIZMA U 2019. I NJEGOVE POSLJEDICE ZA ROBNU RAZMJENU

S obzirom na takva kretanja, ne treba čuditi reakcija SAD-a, odnosno administrativni pokušaj zaustavljanja takvih trendova do kojeg je došlo sredinom 2018. godine. Američki je Predsjednik 15. lipnja odobrio uvođenje carina od 25% na niz kineskih proizvoda u vrijednosti od 50 milijardi američkih dolara, čime je „službeno“ započeo trgovinski rat SAD-a i Kine. Prije toga, u ožujku 2018., uvedene su carine na čelik i aluminij, ali s odgodom primjene za EU, Kanadu i Meksiko do 1. lipnja, pa se i ta mjera u trenutku uvođenja u velikoj mjeri odnosila na Kinu. SAD-ovo uvođenje carina prouzročilo je reakciju drugih zemalja, pa su carine na dio roba iz SAD-a uvele i Kina i EU, ali i druge pogođene zemlje poput Meksika. Međusobno pojačavanje carinske zaštite između SAD-a i Kine nastavilo se do kraja 2019. godine, kada je postignut privremeni dogovor tih dviju zemalja. Odnosi između EU i SAD-a su nakon prvobitno uvedenih carina dodatno narušeni nakon odluke WTO-a da SAD ima pravo uvesti dodatne carine na robu iz EU zbog subvencija Airbusu, što je SAD sredinom listopada prošle godine i iskoristio.

Posljedica je svega toga zaustavljanje dugogodišnjih trendova u međusobnim vanjskotrgovinskim odnosima, ako se zanemari razdoblje krize. Prema podacima američke statistike, izvoz SAD-a u Kinu u 2019. godini smanjen je za 11,3%, promatrano u američkim dolarima, a uvoz iz Kine za 16,2%. Tako je došlo i do znatnijeg pada iznosa robnog deficita SAD-a u robnoj razmjeni s Kinom od 17,6% na godišnjoj razini. Vanjskotrgovinski odnosi s EU istodobno nisu znatnije narušeni, pa je SAD svoj izvoz u EU povećao za 5,9%, a uvoz za 5,7%, što je dovelo do daljnjeg povećanja deficita od 5,5% u odnosu na prethodnu godinu. Točnije, samo se Kina među najvažnijim vanjskotrgovinskim partnerima SAD-a posebno isticala po padu vrijednosti ukupne robne razmjene u 2019. godini premda je i kod pojedinih drugih zemalja zabilježen manji pad vrijednosti uvoza ili izvoza.

Robna razmjena SAD-a s najvećim vanjskotrgovinskim partnerima, mil. USD

	Izvoz			Uvoz			Saldo		
	2018.	2019.	Stopa rasta	2018.	2019.	Stopa rasta	2018.	2019.	Stopa rasta
Ukupno	1.665.992	1.645.527	-1,2	2.540.806	2.498.476	-1,7	-874.814	-852.949	-2,5
1 Kina	120.148	106.627	-11,3	539.676	452.243	-16,2	-419.528	-345.616	-17,6
2 EU28	318.376	337.020	5,9	487.037	514.886	5,7	-168.661	-177.866	5,5
3 Meksiko	265.443	256.374	-3,4	346.101	358.126	3,5	-80.658	-101.752	26,2
4 Japan	75.229	74.653	-0,8	142.425	143.636	0,9	-67.196	-68.983	2,7
5 Njemačka	57.753	60.296	4,4	125.849	127.462	1,3	-68.096	-67.166	-1,4
6 Kanada	299.769	292.693	-2,4	318.824	319.736	0,3	-19.055	-27.043	41,9
7 Južna Koreja	56.507	56.897	0,7	74.264	77.511	4,4	-17.757	-20.614	16,1
8 UK	66.313	69.157	4,3	60.783	63.187	4,0	5.530	5.970	8,0
9 Brazil	39.560	43.083	8,9	31.104	30.853	-0,8	8.456	12.230	44,6

Izvor: BEA; obrada: HGK

Prema dostupnim podacima kineske statistike, smanjeni izvoz u SAD znatnije je utjecao na ukupna kretanja robne razmjene Kine, pa je u 2019. godini zabilježen ukupan rast izvoza od samo 0,5% te pad vrijednosti robnog uvoza od 2,8%, što je dodatno povećalo vanjskotrgovinski suficit te zemlje (podaci o robnoj razmjeni Kine po zemljama za 2019. još nisu dostupni). Snažan utjecaj robne razmjene s SAD-om ne treba čuditi s obzirom na to da je izvoz Kine u SAD u 2018. činio gotovo 20% izvoza te zemlje.

Kod svih ovih podataka ipak treba uzeti u obzir da se radi o nominalnim vrijednostima, a kao što je u uvodu navedeno, vrijednost robne razmjene bitno ovisi i o kretanju globalnih cijena, strukturi izvoza i uvoza, poput udjela energenata u tom izvozu i uvozu, te o kretanju tečaja. U 2019. su cijene energenata i sirovina imale trend pada, pa je cijena često spominjane sirove nafte bila oko 10% niža nego u 2018., a cijena prirodnog plina čak blizu 20% niža. Također treba napomenuti da je u 2019. došlo do izraženijeg pada vrijednosti

aura prema američkom dolaru od 5,2%, što je nominalno povećalo vrijednost oko 50% izvoza i oko 60% uvoza EU u SAD, koji se realiziraju u drugim valutama, a iskazuju u eurima. U prošloj je godini došlo i do slabljenja kineskog juana prema dolaru, u prosjeku od 4,3%, što je moglo utjecati na lagani pad vrijednosti robne razmjene izražene u američkim dolarima, ali se u nedostatku podataka ipak može pretpostaviti da se robna razmjene Kine i SAD-a uglavnom odvija u američkim dolarima. Osim toga, moguć je i suprotan učinak slabljenja juana na veću konkurentnost roba iz Kine, što je također često u fokusu pregovora Kine i SAD-a.

UTJECAJ KORONAVIRUSA NA SVJETSKO GOSPODARSTVO I GLOBALNU ROBNU RAZMJENU U 2020. GODINI

Sasvim je jasno da će se zbog globalnog utjecaja pandemije uzrokovane koronavirusom prošlogodišnji negativni trendovi u kretanju globalne robne razmjene nastaviti, odnosno da će biti i znatno izraženiji. Koronavirus, koji se pojavio i raširio u Kini, doveo je do zaustavljanja pojedinih pogona, zatvaranja dijela domaćeg tržišta te do smanjenog izvoza kineske robe, što je u prvom kvartalu u Kini dovelo do pada opsega industrijske proizvodnje, a prema procjenama i do pada BDP-a. Prema raspoloživim podacima, industrijska je proizvodnja u siječnju i veljači na godišnjoj razini smanjena za 13,5%, a očekuje se da bi pad BDP-a u prvom kvartalu mogao iznositi čak i do 11%. Nove procjene rasta BDP-a za cijelu godinu dosta se razlikuju, od onih da se rast zbog već prisutnog oporavka neće bitnije razlikovati od prvobitno predviđenih 5,6% te da će iznositi oko 5%, do onih vjerojatno realnijih do približno 3%. U skladu sa svim navedenim, već bi to bilo dovoljno da dovede do određenog usporavanja globalnoga gospodarstva. Međutim, došlo je do globalnog širenja koronavirusa koji je zahvatio i druga najveća svjetska gospodarstva, kao i ona manja, što je globalno dovelo do zaustavljanja dijela proizvodnje i otežane trgovine. Tako će se i u ovoj godini uspostaviti snažna uzročno-posljedična veza rasta svjetskoga gospodarstva i globalne robne razmjene, pri čemu bi globalni rast trebao usporiti s prošlogodišnjih 3,0% na trenutno procijenjenih 1,5%–2,0%. Također treba naglasiti da će i u ovoj godini biti prisutan snažan utjecaj kretanja globalnih cijena na nominalnu vrijednost robne razmjene jer je samo prosječna cijena sirove nafte u prva tri mjeseca približno 12% manja nego u istom prošlogodišnjom razdoblju.

ZAKLJUČNO

Kada se promatra robna razmjena tri najveća svjetska gospodarstva u 2019. godini, čini se da bi svi mogli biti zadovoljni. SAD je smanjio ukupan iznos svog robnog deficita, a EU i Kina su svoj suficit povećale. Međutim, kao prvo, trebalo bi promatrati realna kretanja, bez utjecaja tečaja i promjene cijena sirovina, a kao drugo, treba se vratiti na osnovne motive robne razmjene. Kod slobodne trgovine svaka zemlja uvozi proizvode koji su joj potrebni za daljnju proizvodnju ili potrošnju po povoljnijim uvjetima nego u slučaju ograničavanja trgovine. S druge strane, slobodna trgovina trebala bi osigurati i veću potražnju za proizvodima pojedine zemlje, što utječe na rast proizvodnje, odnosno BDP-a, s vrlo velikom vjerojatnosti i uvoza. Tako bi u idealnim uvjetima sve zemlje trebale profitirati od slobodne trgovine. S obzirom na nametnuta ograničenja, 2019. godina je obilježena usporavanjem rasta svih triju najvećih, ali i ukupnoga globalnog gospodarstva. Pritom je rast EU28 usporen s 2,0% u 2018. na 1,4%, rast SAD-a s 2,9% na 2,3%, a rast Kine sa 6,6% na 6,1%, pri čemu potrošna struktura BDP-a EU28 za prošlu godinu otkriva da je robni izvoz bio kategorija potrošnje čiji je realan rast najviše smanjenu usporedbi s 2018. godinom. Ova, 2020. godina donosi još veće izazove. Negativan utjecaj širenja koronavirusa na globalni rast i globalnu robnu razmjenu bit će snažan, te će stope rasta suprotno prvobitnim očekivanjima zadržati prošlogodišnji trend usporavanja. Pritom će konačna ostvarenja najviše ovisiti o intenzitetu i trajanju pandemije uzrokovane koronavirusom, odnosno od trenutka u kojem će ponovo početi uzlazne putanje pojedinih gospodarstva, posebno onih najvećih.

KRATICE

HGK	Hrvatska gospodarska komora
BDP	Bruto domaći proizvod
EU	Europska unija
EUR	Euro
USD	Američki dolar
BEC	Međunarodna klasifikacija ekonomske namjene proizvoda
WTO	Svjetska trgovinska organizacija
EFTA	Europska slobodna trgovinska zona
NAFTA	Sjeverno američki sporazum o slobodnoj trgovini
ASEAN	Savez država Jugoistočne Azije
OPEC	Organizacija zemalja izvoznica nafte
ITC	Međunatodni trgovinski centar
BEA	Biro za ekonomske analize SAD

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovoran HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegovog čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi

